

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 18ης Ιανουαρίου 1999

κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 105 παράγραφος 4 της συνθήκης για των ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του άρθρου 4 στοιχείο α) του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, πρώτον, σχετικά με πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας επιχείρησης ηλεκτρονικού χρήματος και, δεύτερον, σχετικά με πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος

(1999/C 189/07)

1. Στις 24 Νοεμβρίου 1998 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκφέρει τη γνώμη της, πρώτον, σχετικά με πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας επιχείρησης ηλεκτρονικού χρήματος (εφεξής καλούμενη «πρώτο σχέδιο οδηγίας») και δεύτερον, σχετικά με πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος (εφεξής καλούμενη «δεύτερο σχέδιο οδηγίας»).
2. Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ να διατυπώνει τη γνώμη της βασίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 4 πρώτη περίπτωση της συνθήκης για των ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής καλούμενη «συνθήκη»). Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 5 πρώτη φράση του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, η παρούσα γνώμη της ΕΚΤ εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ.
3. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι τα δύο σχέδια οδηγίας έχουν ως στόχο την προώθηση της ενιαίας αγοράς στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μέσω της θέσπισης ενός ελαχίστου συνόλου εναρμονισμένων κανόνων πρόληψης σχετικά με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και μέσω της εφαρμογής των ρυθμίσεων που προβλέπονται στην οδηγία 89/646/ΕΟΚ και αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση του ελέγχου από το κράτος μέλος καταγωγής, στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος (ΕΗΧ). Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής ακεραιότητας και των πράξεων των ΕΗΧ, αφενός, μέσω της διασφάλισης της σταθερότητας και της ευρωστίας των ΕΗΧ και, αφετέρου, μέσω της διαβεβαίωσης ότι η αδυναμία λειτουργίας οποιασδήποτε μεμονωμένης ΕΗΧ δεν συνεπάγεται την απώλεια της εμπιστοσύνης προς το νέο αυτό μέσο πληρωμής.
4. Η ΕΚΤ σημειώνει επίσης ότι κίνητρα για την ανάπτυξη της τρέχουσας πρωτοβουλίας ρυθμιστικού χαρακτήρα αποτελούν η απουσία σαφούς νομικού πλαισίου για την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η ανησυχία ότι η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος χωρίς την παρέμβαση τραπεζικού ιδρύματος θα μπορούσε, σε αντίθετη περίπτωση, να διεξάγεται σε μη ρυθμιζόμενη βάση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί την έγκαιρη ρύθμιση του θέματος ως το πιο πρακτικό μέσο εναρμόνισης των εθνικών προσεγγίσεων σχετικά με το ηλεκτρονικό χρήμα. Επιπλέον, η ρύθμιση αυτή θα ενίσχυε τη νομική ασφάλεια και θα συνέβαλε γενικότερα στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου.
5. Η ΕΚΤ σημειώνει περαιτέρω το ενδιαφέρον της για τη δημιουργία ισών όρων συμμετοχής στην έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος τόσο για τα παραδοσιακά πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ) όσο και για τις ΕΗΧ, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι όλοι οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος υπόκεινται σε κατάλληλη μορφή προληπτικής εποπτείας. Με την προοπτική αυτή, η ΕΚΤ χαιρετίζει το δεύτερο σχέδιο οδηγίας στο βαθμό που τροποποιεί τον ορισμό του πιστωτικού ιδρύματος στα πλαίσια του άρθρου 1 πρώτη περίπτωση της πρώτης συντονιστικής τραπεζικής οδηγίας και υποχρεώνει τα ιδρύματα που δεν προτιθενται να διενεργούν όλες τις διαφορετικές τραπεζικές πράξεις, να εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα σύμφωνα με τους θεμελιώδεις κανόνες στους οποίους υπόκεινται όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Μια ανάλογη τροποποίηση θα προωθούσε την αρμονική ανάπτυξη της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος στο σύνολο της Κοινότητας και θα απέτρεπε την οποιαδήποτε στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ εκδοτών ηλεκτρονικού χρήματος, ακόμη και σε σχέση με την εφαρμογή μέτρων νομοματικής πολιτικής.
6. Τον Αύγουστο του 1998 η ΕΚΤ δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος (εφεξής καλούμενη «έκθεση»). Στην έκθεση αυτή αναφέρεται σαφώς, μεταξύ άλλων, ότι η ουσιαστική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού χρήματος στην Κοινότητα θα μπορούσε να έχει σημαντικές συνέπειες στην άσκηση της νομοματικής πολιτικής από την ΕΚΤ. Επίσης, στην έκθεση διευκρινίζεται ο ρόλος τον οποίο θα πρέπει να διαδραματίσουν οι κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος, ως μέρος της ευθύνης που φέρουν για την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών εντός της Κοινότητας.
7. Δεδομένου του ενδιαφέροντος που επιδεικνύει για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας της νομοματικής πολιτικής, της ομαλής λειτουργίας και της αρτιότητας των συστημάτων

πληρωμών, για την αποτροπή των εγγενών κινδύνων και την προστασία της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών, η ΕΚΤ εξέφρασε την άποψη στην έκθεσή της ότι θα ήταν αναγκαίο να πληρούνται οι ακόλουθες ελάχιστες προϋποθέσεις σε σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος: 1. οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να υπόκεινται σε προληπτική εποπτεία· 2. τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των αντίστοιχων συμμετεχόντων σε ένα σύστημα ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να ορίζονται και να δηλώνονται ρητώς· τα δικαιώματα αυτά και οι υποχρεώσεις πρέπει να είναι εκτελεστά από όλες τις αρμόδιες δικαιούσες· 3. τα συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να διαθέτουν επαρκή τεχνικά, οργανωτικά και διαδικαστικά μέτρα ασφαλείας για να προλαμβάνουν, να περιορίζουν και να ανιχνεύουν απειλές κατά της ασφάλειας του συστήματος, ιδίως την απειλή παραχάραξης· 4. η προστασία έναντι της παράνομης χρήσης, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος· 5. τα συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να παρέχουν στην κεντρική τράπεζα κάθε ενδιαφερόμενης χώρας τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών πληροφοριών, που απαιτούνται για σκοπούς νομισματικής πολιτικής· 6. οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να υποχρεούνται δια νόμου να εξαργυρώνουν το ηλεκτρονικό χρήμα με χρήμα κεντρικής τράπεζας στην ονομαστική του αξία εάν ο κάτοχος του ηλεκτρονικού χρήματος το ζητήσει· οι λεπτομέρειες αυτής της υποχρέωσης δεν έχουν ακόμη αποφασιστεί και 7. οι κεντρικές τράπεζες (η ΕΚΤ κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ) πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν ελάχιστα αποθεματικά σε όλους τους εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος.

8. Εκτός από τις προαναφερθείσες ελάχιστες προϋποθέσεις, η ΕΚΤ σκιαγραφεί στην έκθεσή της δύο επιπλέον στόχους των οποίων η επίτευξη κρίνεται επιθυμητό να επιδιωχθεί: i) τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος· και ii) την υιοθέτηση επαρκών συστημάτων εγγυήσεων, ασφάλισης ή επιμερισμού των ζημιών, που στοχεύουν στην προστασία των πελατών έναντι των ζημιών και στη διατήρηση της εμπιστοσύνης προς το ηλεκτρονικό χρήμα.

Πρώτο σχέδιο οδηγίας

9. Η ΕΚΤ θα χαίρετιζε μια αναφορά, στο πλαίσιο των αιτιολογικών σκέψεων, στην αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όσον αφορά την επίβλεψη των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος. (Η αρμοδιότητα αυτή απορρέει από το άρθρο 105 παράγραφος 2 τέταρτη περίπτωση της συνθήκης και από το άρθρο 3 σημείο 1 τέταρτη περίπτωση του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής καλούμενου «καταστατικό»). Στο πλαίσιο μιας τέτοιας αναφοράς, η ΕΚΤ θα πρότεινε επίσης να προσδιοριστεί η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών επίβλεψης και εποπτείας για την αξιολόγηση της αρτιότητας των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος.

10. Αναφορικά με το άρθρο 1, η ΕΚΤ σημειώνει, σε πρώτο στάδιο, ότι η εφαρμογή του πρώτου σχεδίου οδηγίας περιορίζεται στους εκδότες εκείνους οι οποίοι συνιστούν ΕΗΧ. Η ΕΚΤ διερωτάται εάν θα ήταν δυνατό να περιληφθούν στο πρώτο σχέδιο οδηγίας ορισμένες διατάξεις σχετικά με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος οι οποίες θα εφαρμόζονταν τόσο στα ΠΙ όσο και στις ΕΗΧ. Για παράδειγμα, όπως σημειώθηκε και παραπάνω, η ΕΚΤ αναφέρθηκε στην έκθεσή της στην ανάγκη να υποχρεούνται δια νόμου οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος, δηλαδή τόσο τα ΠΙ όσο και οι ΕΗΧ, να εξαργυρώ-

νουν το ηλεκτρονικό χρήμα με χρήμα κεντρικής τράπεζας στην ονομαστική του αξία εάν ο κάτοχος του ηλεκτρονικού χρήματος το ζητήσει. Ενόψει της ανάγκης δημιουργίας ίσων όρων συμμετοχής στην έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και λαμβανομένων υπόψη των προβληματισμών σχετικά με τη νομισματική πολιτική και την πολιτική συστημάτων πληρωμών (βλέπει επίσης παράγραφο 19 κατωτέρω), η υποχρέωση αυτή πρέπει να εφαρμοστεί τόσο στα ΠΙ όσο και στις ΕΗΧ. Επιπλέον, η ΕΚΤ θα χαίρετιζε τη θέσπιση μιας απαγόρευσης η οποία θα απέτρεπε πρόσωπα ή επιχειρήσεις, εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων (δηλαδή ΠΙ και ΕΗΧ), από το να μετέχουν σε δραστηριότητες έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος.

11. Αναφορικά με τον ορισμό της επιχείρησης ηλεκτρονικού χρήματος στο άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο α) η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να διασαφηνιστεί ότι ως «επιχείρηση ηλεκτρονικού χρήματος» νοείται μια επιχείρηση, εκτός του πιστωτικού ιδρυματος όπως ορίζεται στο άρθρο 1 πρώτη περίπτωση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην έκδοση μέσω πληρωμής ηλεκτρονικού χρήματος ή/και στην επένδυση των προσόδων από αυτές τις δραστηριότητες, χωρίς να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
12. Σχετικά με τον ορισμό του ηλεκτρονικού χρήματος στο άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο β) η ΕΚΤ είναι της γνώμης ότι ο προτεινόμενος ορισμός του ηλεκτρονικού χρήματος επικεντρώνεται ίσως υπερβολικά στα τεχνικά χαρακτηριστικά του ηλεκτρονικού χρήματος και ότι καθίσταται δύσκολο η ερμηνεία του σε νομικούς όρους. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να προτείνει την εισαγωγή της έννοιας ότι το ηλεκτρονικό χρήμα εκφράζει μια απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, η οποία είναι εξαργυρώσιμη είτε σε νόμιμο χρήμα ή σε χρήμα λογιστικής μορφής, και η οποία είναι ενσωματωμένη σε ηλεκτρονικό μέσο και γίνεται δεκτή ως μέσο πληρωμής από (μη θυγατρικές) επιχειρήσεις, εκτός της εκδότης επιχείρησης. Επιπλέον, σε σχέση με το άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο β) σημείο iv) η ΕΚΤ δεν έχει σαφή θέση σχετικά με την προστιθέμενη αξία της αναφοράς σε «διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών περιορισμένου ποσού», εφόσον μια τέτοια αναφορά μπορεί να δώσει την εντύπωση ότι, κατά κάποιο τρόπο, η διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών μεγάλων ποσών ενδέχεται να μην καλύπτεται από το πρώτο σχέδιο οδηγίας.
13. Αναφορικά με το άρθρο 1 παράγραφος 4 στοιχείο α) η ΕΚΤ είναι της γνώμης ότι η διατύπωση «καθώς και η διαχείριση άλλων μέσων πληρωμής κατά την έννοια του σημείου 5 του παραρτήματος της οδηγίας 89/646/ΕΟΚ» (εδώ περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, πιστωτικές κάρτες, ταξιδιωτικές επιταγές και τραπεζικές επιταγές) είναι υπερβολικά ευρεία. Εάν, για παράδειγμα, δινόταν η άδεια σε ΕΗΧ να εκδίδουν και να διαχειρίζονται μέσα πληρωμής τα οποία συνεπάγονται τη χορήγηση πιστώσεων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (π.χ. πιστωτικές κάρτες), τότε οι ΕΗΧ θα εκτίθεντο σε κινδύνους οι οποίοι δεν φαίνεται να έχουν προβλεφθεί. Επιπλέον, εάν οι ΕΗΧ αναλάβουν δραστηριότητες εκτός της έκδοσης και διαχείρισης ηλεκτρονικού χρήματος, τότε παύουν να αποτελούν εξειδικευμένες επιχειρήσεις σύμφωνα με τον αρχικό προορισμό τους, γεγονός το οποίο ενδεχομένως θέτει υπό αμφισβήτηση τη σκοπιμότητα της ύπαρξης ειδικού ρυθμιστικού πλαισίου για τις ΕΗΧ οι οποίες, στην πραγματικότητα, θα μπορούσαν να συμμετέχουν μόνο περιθωριακά στην έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος. Πρόβλημα δημιουργείται και ως προς την επίτευξη ίσων όρων μεταξύ των ΠΙ και των ΕΗΧ, ιδίως εφόσον ο κατάλογος των μέσων πληρωμής δεν είναι διεξοδικός και θα μπορούσε, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει μέσα πληρωμής τα οποία οι ΕΗΧ δεν θα μπορούσαν να εκδώσουν

- χωρίς να έχουν την ιδιότητα πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με τον ισχύοντα ορισμό (π.χ. χρεωστικές κάρτες οι οποίες προϋποθέτουν την τήρηση λογαριασμών καταθέσεων). Για τους ανωτέρω λόγους, η ΕΚΤ είναι της γνώμης ότι η φράση «καθώς και η διαχείριση άλλων μέσων πληρωμής» πρέπει είτε να διαγραφεί και να αντικατασταθεί με απαγόρευση σχετικά με αυτό το ζήτημα ή να περιοριστεί σε προπληρωμένα μέσα πληρωμής.
14. Αναφορικά με το άρθρο 1 παράγραφος 4 στοιχείο β) η ΕΚΤ σημειώνει ότι το πιθανό φάσμα των μη χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων ενδέχεται να είναι υπερβολικά ευρύ, καθώς ίσως αποδειχθεί ότι οι δραστηριότητες αυτές διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο και ότι συνεπάγονται ποικίλους κινδύνους. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να επαναληφθεί ότι οι απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και οι περιορισμοί στις επενδύσεις που εφαρμόζονται στις ΕΗΧ βασίζονται μόνο στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις των ΕΗΧ που σχετίζονται με το κυκλοφορούν ηλεκτρονικό χρήμα. Η ΕΚΤ θα χαιρέτιζε μια σαφέστερη διατύπωση σχετικά με τις μη χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες στις οποίες επιτρέπεται να μετέχουν οι ΕΗΧ και θα πρότεινε να περιληφθεί το σχετικό σκεπτικό στην αιτιολογική έκθεση. Σε οποιαδήποτε περίπτωση, εάν επιτραπεί στις ΕΗΧ να αναλάβουν μη χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, θα πρέπει να εξεταστούν οι κίνδυνοι που εγκυμονούν τέτοιου είδους δραστηριότητες, καθώς και οι κίνδυνοι που εγκυμονεί η επένδυση των προσόδων από ανάλογες δραστηριότητες.
15. Σε σχέση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να αντιστρέψει τη διατύπωση κατά τρόπο ώστε οι αναφορές σε πιστωτικά ιδρύματα στο σύνολο της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας να έχουν γενική εφαρμογή, εκτός φυσικά των περιπτώσεων εκείνων, οι οποίες θα αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο 2, για τις οποίες μια ανάλογη εφαρμογή θα κρινόταν ακατάλληλη ή μη σχετική.
16. Στο πλαίσιο του άρθρου 2 παράγραφος 2 η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να εκφράσει την ανησυχία της, σε σχέση με το άρθρο 5 της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ, ως προς την καταλληλότητα της χρήσης του όρου «τράπεζα» στην ονομασία των ΕΗΧ, παρά το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές θα ταξινομηθούν ως πιστωτικά ιδρύματα. Παρόμοια χρήση του όρου «τράπεζα» από τις ΕΗΧ θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση στο ευρύ κοινό, εάν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι ΕΗΧ δεν θα δέχονται καταθέσεις, στα πλαίσια της δραστηριότητας έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 4. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αποφευχθεί η όποια πιθανή σύγχυση.
17. Η ΕΚΤ χαιρέτιζε την εφαρμογή στις ΕΗΧ της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και της οδηγίας 92/30/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση.
18. Αναφορικά με το πρώτο μέρος του άρθρου 2 παράγραφος 4 η ΕΚΤ θα χαιρέτιζε τη θέσπιση μέτρων (όπως ενός συστήματος εγγυήσεων, ασφάλισης ή επιμερισμού των ζημιών) με σκοπό την προστασία των κατόχων ηλεκτρονικού χρήματος έναντι των ζημιών και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης τους στο συγκεκριμένο μέσο πληρωμής. Κάτι τέτοιο θα ήταν ακόμη περισσότερο επιθυμητό εάν η χρήση του ηλεκτρονικού χρήματος εντός της Κοινότητας πρόκειται να αναπτυχθεί ουσιαστικά με την πάροδο του χρόνου.
19. Αναφορικά με το δεύτερο μέρος του άρθρου 2 παράγραφος 4 η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να επαναλάβει την άποψη της, η οποία βασίζεται σε προβληματισμούς σχετικά με τη νομισματική πολιτική και την πολιτική συστημάτων πληρωμών, ότι οι ΕΗΧ, καθώς και οποιαδήποτε άλλα ιδρύματα ή επιχειρήσεις που μετέχουν στη δραστηριότητα έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος, πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν τη δυνατότητα εξόφλησης των υποχρεώσεών τους σε ηλεκτρονικό χρήμα, στην ονομαστική τους αξία, έναντι των κατόχων ηλεκτρονικού χρήματος. Από την άποψη της νομισματικής πολιτικής, αυτή η προϋπόθεση δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος είναι απαραίτητη, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να προστατευθεί η λειτουργία του χρήματος ως μονάδας μέτρησης οικονομικής αξίας, να διατηρηθεί η σταθερότητα των τιμών μέσω της αποτροπής της απεριόριστης έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος και να διασφαλιστούν τόσο η δυνατότητα ελέγχου των συνθηκών της ρευστότητας όσο και τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια που καθορίζονται από το ΕΣΚΤ. Οι προβληματισμοί αυτοί θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με την εξασφάλιση μόνιμης δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος, δηλαδή οι κάτοχοι ηλεκτρονικού χρήματος να έχουν τη δυνατότητα εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού τους χρήματος οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Επιπλέον, οι κάτοχοι ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να διαθέτουν το απόλυτο δικαίωμα να αποχωρούν από το σχετικό σύστημα ηλεκτρονικού χρήματος, εφόσον το επιθυμούν. Οι πληρωμές που αντιστοιχούν στην εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος από εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος προς κατόχους αυτού, όπως περιγράφηκε παραπάνω, πρέπει να πραγματοποιούνται είτε σε νόμιμο χρήμα ή, με τη συγκατάθεση του αντίστοιχου κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος, μέσω της τραπεζικής οδού με την έκδοση ανέκκλητης εντολής πληρωμής, προκειμένου να πιστωθεί ο τραπεζικός λογαριασμός του κατόχου ηλεκτρονικού χρήματος. Στην τελευταία περίπτωση, ο κάτοχος ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να διαθέτει τη δυνατότητα να επιλέγει ελεύθερα τον τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο πιστώνεται η σχετική πληρωμή. Τέτοιου είδους πληρωμές πρέπει να καταβάλλονται στο νόμισμα στο οποίο εκφράζεται η αντίστοιχη υποχρέωση σε ηλεκτρονικό χρήμα. Ανάλογες πληρωμές πρέπει να πραγματοποιούνται το αργότερο την πρώτη τοπική εργάσιμη ημέρα μετά την ημέρα παραλαβής της αίτησης εξαργύρωσης από τον αντίστοιχο εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος. Η εξαργύρωση ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να επιτρέπεται — τουλάχιστον για ορισμένη χρονική περίοδο (η οποία δεν έχει ακόμη καθοριστεί) — μετά την ημερομηνία λήξης τέτοιου ηλεκτρονικού χρήματος ή τέτοιου μέσου στο οποίο είναι αποθηκευμένη η αξία του ηλεκτρονικού χρήματος, εφόσον παραμένει δυνατή, από τεχνική άποψη, η εξακρίβωση της αξίας του συγκεκριμένου ηλεκτρονικού χρήματος. Θα πρέπει να υπάρξει ίση μεταχείριση των κατόχων καρτών μιας χρήσης και επαναφορτώσιμων καρτών σε σχέση με την προϋπόθεση δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος. Καταρχήν, η εξαργύρωση πρέπει να γίνεται ατελώς. Τέλη ή προμήθειες που απαιτούνται κατά την εξαργύρωση του ηλεκτρονικού χρήματος θα μπορούσαν να γίνουν δεκτά μόνο εφόσον δεν υπερβαίνουν μια λογική και δίκαιη εκτίμηση των εξόδων για τον αντίστοιχο εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος όσον αφορά την εξαργύρωση. Εφόσον ανάλογα τέλη ή προμήθειες κρίνονται αποδεκτά, πρέπει να γνωστοποιούνται σαφώς στους πελάτες εκ των προτέρων. Η προϋπόθεση δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλα τα

συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους. Αυτό σημαίνει ότι κανένας εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος δεν πρέπει να εξαρείται από την προϋπόθεση δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος, όσο μικρός και αν είναι. Τέλος, κατά την ΕΚΤ, η δεύτερη πρόταση του δεύτερου μέρους του άρθρου 2 παράγραφος 4 έχει την έννοια ότι η εθνική νομοθεσία των κρατών μελών δεν πρέπει να εξετάζει κατά πόσο το ηλεκτρονικό χρήμα είναι εξαργυρώσιμο ή όχι. Οποσδήποτε, τα παραπάνω ισχύουν με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ.

20. Αναφορικά με το άρθρο 3 η ΕΚΤ υποθέτει ότι διεξήχθη μια εμπειριστική ανάλυση η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το προτεινόμενο ύψος του αρχικού κεφαλαίου, καθώς και οι μόνιμες απαιτήσεις κεφαλαίου είναι ανάλογες προς τους κινδύνους που ενυπάρχουν στο φάσμα των δραστηριοτήτων ηλεκτρονικού χρήματος οι οποίες μπορούν να αναληφθούν από τις ΕΗΧ.
21. Αναφορικά με το άρθρο 4 παράγραφος 1 η ΕΚΤ σημειώνει ότι οι ΕΗΧ θα μπορούσαν να χορηγούν πιστώσεις, χρησιμοποιώντας τα μέσα πληρωμής τα οποία είναι εξουσιοδοτημένες να εκδίδουν και να διαχειρίζονται, προς φυσικά και νομικά πρόσωπα, στο βαθμό που πραγματοποιούν επενδύσεις χαμηλού κινδύνου, σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο, ενός ποσού τουλάχιστον ίσου με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις τους οι οποίες σχετίζονται με το κυκλοφορούν ηλεκτρονικό χρήμα. Οι κίνδυνοι που εγκυμονεί η χορήγηση πιστώσεων δεν φαίνεται να λαμβάνονται υπόψη στο πρώτο σχέδιο οδηγίας, παρά το γεγονός ότι ανάλογοι κίνδυνοι ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιαστικά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα των ΕΗΧ. Κατά συνέπεια, και έχοντας υπόψη την παράγραφο 13 ανωτέρω, η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να προτείνει τη θέσπιση μιας γενικής απαγόρευσης στις ΕΗΧ να χορηγούν πιστώσεις σε φυσικά και νομικά πρόσωπα. Επιπλέον, σε σχέση με το άρθρο 4 παράγραφος 4 η ΕΚΤ θα ενθάρρυνε την απαίτηση ενός ελάχιστου βαθμού εναρμόνισης σχετικά με την επιβολή περιορισμών στους κινδύνους αγοράς που οι ΕΗΧ αναλαμβάνουν κατά τις επενδύσεις τους, αντί του να αφεθεί σε κάθε κράτος μέλος η ευχέρεια επιλογής των κατάλληλων περιορισμών. Ένας ελάχιστος βαθμός εναρμόνισης θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας στις ΕΗΧ να διεξάγουν συναλλαγές σε όλη την ΕΕ.
22. Αναφορικά με το άρθρο 5 η ΕΚΤ διερωτάται μήπως η διατύπωση του παρακωλύει την άσκηση του δικαιώματος των αρμοδίων αρχών να διενεργούν επιτόπιους ελέγχους. Για το λόγο αυτό η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να διαγραφεί η φράση «με βάση τα στοιχεία που γνωστοποιεί η επιχείρηση ηλεκτρονικού χρήματος».
23. Αναφορικά με το άρθρο 6 παράγραφος 2 η ΕΚΤ θα θεωρούσε σκόπιμη την ενσωμάτωση στις αιτιολογικές σκέψεις του πρώτου σχεδίου οδηγίας μιας γενικής αναφοράς στο θέμα της εξωτερικής (outsourcing) ορισμένων δραστηριοτήτων των ΕΗΧ. Από την άλλη πλευρά, η ΕΚΤ διατηρεί ορισμένες αμφι-

βολίες σχετικά με το κατά πόσο η προτεινόμενη μονομερής, άμεση και άνευ όρων υπαναχώρηση των ΕΗΧ από τις συμβατικές ρυθμίσεις που διέπουν τη συνεργασία τους με άλλες επιχειρήσεις θα ήταν πρακτικά εφικτή, εάν εμποδιζόταν η πραγματική άσκηση του δικαιώματος των ΕΗΧ να παρακολουθούν και να περιορίζουν του κινδύνους που σχετίζονται με τις εξωτερικευμένες δραστηριότητες.

24. Αναφορικά με το άρθρο 7 η ΕΚΤ θα ενθάρρυνε μια προσέγγιση σύμφωνα με την οποία όλες οι ΕΗΧ, ανεξαρτήτως μεγέθους, υπόκεινται πλήρως σε ένα ελάχιστο βαθμό ρύθμισης στο κοινοτικό επίπεδο. Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η προϋπόθεση δυνατότητας εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλα τα συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος, ανεξαρτήτως μεγέθους και, ομοίως, η ΕΚΤ πρέπει να διατηρεί σε κάθε περίπτωση τη δυνατότητα να επιβάλλει ελάχιστα αποθεματικά στις ΕΗΧ και να συλλέγει στατιστικές πληροφορίες από αυτές.

Δεύτερο σχέδιο οδηγίας

25. Όπως επισημάνθηκε ήδη στην έκθεσή της, η ΕΚΤ θεωρεί σκόπιμο να επιδιωχθεί η τροποποίηση της πρώτης συντονιστικής τραπεζικής οδηγίας, προκειμένου να περιληφθούν στον ορισμό του «πιστωτικού ιδρύματος» όλοι οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος, μαζί με τις επιχειρήσεις οι οποίες δέχονται καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια από το κοινό και χορηγούν πιστώσεις για ίδιο λογαριασμό. Σημειώθηκε επίσης ότι αυτό θα εξασφάλιζε πράγματι ίσους όρους, ιδίως διότι έτσι όλοι οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος θα υπόκεινται σε κατάλληλη μορφή προληπτικής εποπτείας και θα εμπίπτουν στην κατηγορία των ιδρυμάτων τα οποία, δυνάμει του άρθρου 19 σημείο 1 του καταστατικού, υπόκεινται ενδεχομένως στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβολής στατιστικών εκθέσεων στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Η δυνατότητα της ΕΚΤ να επιβάλλει την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβολής στατιστικών εκθέσεων σε όλους τους εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ έχει αποφασιστική σημασία, ιδίως προκειμένου να εξασφαλιστεί η προετοιμασία για μια ευρεία ανάπτυξη του ηλεκτρονικού χρήματος με ουσιώδη επίδραση στη νομισματική πολιτική. Η εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών είναι επίσης απαραίτητη ενόψει της ανάγκης ίσης μεταχείρισης σε σχέση με εκδότες άλλων τύπων μέσων πληρωμής, οι οποίοι υπόκεινται ήδη στην υποχρέωση τήρησης υποχρεωτικών αποθεματικών και υποβολής στατιστικών εκθέσεων.
26. Η παρούσα γνώμη της ΕΚΤ δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*

Φρανκφούρτη επί του Μάιν, 18 Ιανουαρίου 1999.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

W. F. DUISENBERG